Yoni Pasman, freelance redacteur

Onderzoek heeft Nederland op de kaart gezet

Hugo Bens

Iedere pluimveehouder heeft er op directe of indirecte wijze mee te maken: het praktijkonderzoek. Welke onderzoeken worden gedaan, is maar net afhankelijk van wat er speelt. De adviescommissie pluimveegezondheidszorg speelt daarin een belangrijke rol. Pluimveehouders Piet Faber en Hugo Bens, leden van die commissie, vertellen hoe dat gaat.

Welk onderzoek GD zal uitvoeren, daarover komt de adviescommissie regelmatig bij elkaar. Het is een divers gezelschap dat de hele pluimveesector vertegenwoordigt. Pluimveehouders Piet en Hugo hebben de schone taak om, samen met anderen, de pluimveehouders in Nederland te vertegenwoordigen. Piet Faber voert zijn vermeerderingsbedrijf in Nijeberkoop, in het zuidoosten van Friesland, Hugo Bens heeft zijn leghennenbedrijf BoerderEi in Haps. Beiden nemen ze namens LTO/NOP zitting in de adviescommissie pluimveegezondheidszorg van AVINED.

Vogelgriep

Binnen de adviescommissie wordt aangegeven welk thema wordt gefinancierd uit het potje voor het praktijkonderzoek – de sector zelf draagt voor een heel belangrijk deel bij aan het onderzoek. Dat kunnen langetermijnonderzoeken zijn, maar ook ad hoc, als er onverhoopt iets aan de hand is. Zoals nu met een laagpathogene variant van vogelgriep (H3N1) in België waar zorgen over zijn, vertelt Hugo. “We bespreken dan welke stappen wij kunnen zetten om te voorkomen dat het in Nederland problemen gaat veroorzaken.”

Het antwoord zit hem voornamelijk in de monitoring. “We controleren nu alle koppels die in Nederland binnengekomen zijn.” Daarnaast wordt in de commissie besproken of GD kan onderzoeken of andere factoren van invloed zijn op de klinische verschijnselen. “Zo kunnen we onderzoeken of andere bacteriën en virussen een rol spelen.”

Onderzoek lokt ook weer onderzoek uit, zegt Piet. “Is er een probleem, dan moet er eerst een test ontwikkeld worden. Dan moeten we nog kijken of wat ik zie ook veroorzaakt wordt door wat ik denk dat er aan de hand is. Dan komt er weer onderzoek naar een bruikbaar vaccin, of wordt er gekeken naar managementmaatregelen.”

Reovirus

Piet noemt het onderzoek naar reovirus. “De laatste tijd was er iets met de kuikenvitaliteit. Daarbij werd reovirus aangetoond. De vraag was of de moederdieren genoeg antistoffen doorgaven vanuit de enting. Hebben die kuikens wel genoeg bescherming tegen het reovirus en wat kun je doen om dat beter te krijgen? Dus: welke titer heb je bij de enting van de ouderdieren nodig om die kuikens te beschermen? Om dat te onderbouwen vanuit de praktijk, dat is nogal wat.” Een mogelijk onderzoeksonderwerp dus.
Met sommige ziekten is het veel vanzelfsprekender dat er onderzoek gedaan wordt, legt Hugo uit. “Gumboro, reovirus of bijvoorbeeld ILT. Dat zijn grijpbare zaken.” Lastiger wordt het als je het niet kunt zien. Hugo Bens noemt het onderzoek naar *Mycoplasma synoviae* (M.s.). “Dat is een duur onderzoek dat al jaren loopt. Je vraagt je weleens af of we vooruitkomen. Maar kijken we naar *Mycoplasma gallisepticum* (M.g.), waarnaar het onderzoek misschien wel dertig jaar heeft geduurd, dan weten we dat zulk onderzoek van de lange adem is. We moeten blijven volharden, want we willen allemaal M.s.-vrij zijn. Dat is soms best moeilijke materie.”

Kennis samenbrengen

De commissie bestaat uit allerlei betrokkenen in de sector, van fokorganisatie tot slachterij of pakstation, aangevuld met

“We weten met z’n allen dat als je niet innoveert, je achteruit gaat. Je moet blijven onderzoeken”

– Hugo Bens

Yoni Pasman, freelance redacteur

“Onderzoekers kunnen eindeloos zeggen wat nuttig en nodig is, maar je zult dat toch aan de praktijk moeten vragen”

– Piet Faber

Piet Faber

wetenschappers. “Kennis is altijd gefragmenteerd”, zegt Hugo. “Bij zo’n bijeenkomst breng je alles bij elkaar. We geven gevraagd en ongevraagd advies rondom regelgeving en praktijk. Daarin hebben we bijna altijd constructief gehandeld.”

Die vertegenwoordiging is nodig, want de praktijk van pluimveehouders blijkt vaak heel anders dan die van wetenschappers. Piet noemt onderzoek ‘zelfbevruchtend en levendbarend’: onderzoekers zien overal wel een onderwerp in. “Daar komt nooit een eind aan”, zegt hij met een lach. “Onderzoekers kunnen eindeloos zeggen wat nuttig en nodig is, maar je zult dat toch aan de praktijk moeten vragen. De boeren betalen dat ook voor een deel.”

Aantrekkelijke sector

Volgens Piet is het belangrijk om het uiteindelijke doel in het oog te blijven houden. “Onderzoek hoort eigenlijk de lange termijn te dienen. Het uiteindelijke doel is volgens mij een gezonde pluimveesector, ook economisch, waarin het aantrekkelijk is voor mensen om te werken.” En praktijkonderzoek tilt de pluimveegezondheid in Nederland naar een hoger plan, zegt Piet. Dat merk je ook op het bedrijf. “Om instrumenten te hebben die de diergezondheid verhogen, dat lijkt voor iedereen aantrekkelijk. Werken met gezonde dieren is duizend, misschien wel tienduizend keer leuker dan met zieke dieren.”

Het praktijkonderzoek heeft een tijdje zo goed als stilgelegen, vertelt Hugo. Bij het opheffen van de productschappen verdween ook de structurele investering in praktijkonderzoek. “We hadden een kapstok nodig, in de vorm van een Algemeen Verbindend Verklaring (AVV). Die hebben we nu.” Toch heeft er in de tussentijd wel onderzoek plaatsgevonden, met reserves en soms ook met een voorschot. Want stoppen met onderzoek durfde de commissie niet aan. “We hebben in 2018 het risico genomen om toch wat onderzoek te doen, terwijl de AVV nog niet rond was.” Ondanks het risico een verantwoorde keuze, vindt Hugo. “We weten met z’n allen dat als je niet innoveert, je achteruit gaat. Je moet blijven onderzoeken. Dat heeft Nederland ook echt op de kaart gezet.”

Faciliteiten

Via het praktijkonderzoek kan er gezocht worden naar een oplossing voor diergezondheidsproblemen, maar ook naar manieren om ziekten in het vervolg te voorkomen. GD heeft daarin een spilfunctie. Piet benadrukt het belang daarvan. “GD heeft wereldwijde kennis van analyses en statistiek om onderzoek te kunnen doen. En de nodige onderzoeksfaciliteiten. Met een innovatieve sector als deze komen er goede dingen tot stand. En de driehoek met pluimveehouders en -dierenartsen, dat is een goede samenwerking.”

Zelf heeft Piet weleens een bedrijfsbezoek gehad van iemand die kwam observeren in het kader van het praktijkonderzoek. Vanzelfsprekend, vindt hij. “Je kunt wel roepen dat anderen iets moeten doen, maar als je het op je eigen bedrijf niet doet, waarom anderen dan wel?”

Omdat ze lid zijn van de adviescommissie is het voor Piet en Hugo makkelijker om de toegevoegde waarde te zien. Ze begrijpen ook dat dat niet voor alle pluimveehouders geldt. Hugo schetst het grote plaatje: “Je moet als collectief je schouders eronder zetten voor de toekomst van de pluimveehouderij. Blijven investeren in innovatie, daardoor is de pluimveesector in Nederland groot geworden. Je kunt het stopzetten en het misschien wel tien jaar uithouden. Maar dat houdt een keer op. We leren van voortschrijdend inzicht en dat kan alleen als we blijven onderzoeken.”